

Gaarde med Tienden, saa at de altsaa paa den Maade vilde faae deres Gaarde meget billigere, kort sagt, til Folk, der ikke have den fjerneste historiske Grund til at faae dette til Foræring; jeg kan ikke være med til at offre 50—60 Millioner ud af Statskassen til Folk her i Landet, til Gods-eiere, navnlig ikke til de Gods-eiere, der have været de mest stædige til at afhænde deres Fæstegaarde; thi det vilde jo netop blive de mest stædige Gods-eiere, der ved dette Forslag vilde faae en ganske klæffelig Foræring. Det glædede mig nu, at dette store Standpunkt indskrænkedes til dette Rebsel, Smaarebselet fra Morsø og Storrebselet fra Sorø, dette Rebsel, der udgjør et meget lille Beløb, naar ikke Principet her var det samme; men jeg forstaaer ganske vist ikke, hvorledes den høje Rigsdag og navnlig ikke, hvorledes ærede Medlemmer, der have været med til at vedtage Loven, saavidt jeg huffer, af 19de Februar 1861 om en Ordning af dette Forholds Aflysning, og i Stedet fastsatte en Ydelse, nu pludselig kunde komme og sige: Det er slet ikke Statens, den skulde have Ret til at eftergive den, men ikke til at fastsætte den. Principet er her det samme, det er ikke de private Borgeres, men Statens, derpaa har Lovgivningsmagten, derpaa har Folkethinget staaet i de 20 Aar, vi have behandlet Præstelønningsloven, og jeg ser derfor ikke principmæssig nogensomhelst Grund til at gaa til dette Forslag mere end til det store. Det er Fortidens Ugunst, det indrømmer jeg gjerne, men det har ikke Altsammen en frivillig Oprindelse, Tienden tilvokste ikke, det kjænde vi Altsammen af Historien. Det er Fortidens Ugunst, men det har udviklet sig saaledes, at det vil være Nutidens Uretferdighed mod alle Ikke-Tiendeydere, mod alle Smaafolk paa Landet, mod Kjøbstadborgerne, der ogsaa have Ret til at fordrø, at Statsformuen bevares, og saa, hvis den bortkastedes, skulde betale den igjennem de faste Skatter for at dække de Udgifter, der skulle dækkes, om man gif den Vel. Men jeg siger alligevel, at jeg i en særdeles høj Grad paaskjønner den Resignation, som den ærede Forslagsstiller (Alberti) er kommen til vise siden 1ste Behandling, og naar vi nu blot indskrænke os til ikke at forlange en Aflysning af Tienden, men blot istædfor en Eftergivelse af Tienden forlange den simple Ting, at der skal staa i Loven, at Finansministeren udarbejder et Forslag inden 3 Aar for at faae Tienden afløst, er det ganske vist for det første Standpunkt en saa umaadelig Smøbekommen, at det virkelig gjør mig ondt, at jeg ikke her kan gaa med det ærede Medlem og lade denne lille bitte Stump blive staaende; thi det smager dog af Jugl, sagde Konen. Men, som sagt, det synes ikke at vedkomme selve Spørgsmaalet, derfor er jeg villig til at lade det falde. At sætte Folkethingets tidligere Stilling til en Sag om Præstelønningerne i Forbindelse med dets Afstemning over et saa intetbetydende Forslag som det, der

er stillet af det ærede Medlem for Odense Amts 7de Valgkreds, skal jeg ikke indlade mig paa; jeg ønsker, at vi skulde se Stoven for bare Træer, og naar vi se paa Træerne, stjæle Gran fra Eg. Dernæst kommer jeg til et andet Spørgsmaal, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 7de Valgkreds bragte paa Bane. Det var angaaende Offeret. Han fik en varm Tilslutning igaaer fra den ærede Minister, og naturligvis en ikke mindre varm Tilslutning idag fra det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Lund). Det forstaaer jeg meget vel. Man bliver altid høitidelig over den personlige Frihed, naar man taler om Offer osv. Det har jeg hørt ved flere Leiligheder. Men hvorfor være de Herrer ikke høitidelige, da man satte ind i Straffeloven, at Embedsmænd ikke maatte modtage Gaver? Nei, den personlige Frihed maa have sin Begrænsning for Samfundets Skyld og for den enkelte Sags Ordningsskyld; det gjælder i alle Forhold. Naar Lovforslaget siger, at i Anledning af Daab, Mødres Indlelse, Nadver o. s. v. maa Sognepræsten ikke modtage noget Offer, Honorar eller Gaver i Penge eller Naturalier af Sognemenighedens Medlemmer, ligesaa lidt naar disse Handlinger foregaa hjemme eller paa en Sognebad som i Kirken og ved den almindelige Gudstjeneste, er der sat en positiv Bestemmelse om, at ei blot Pligten efter Reskriptet, jeg tror, af 1847 falder bort for Beboerne, men at paa den anden Side ogsaa Retten for Præsten falder bort til selve Offeret; thi Offer er jo Gave. Det er en positiv Bestemmelse, at her for de enkelte Handlinger falder det bort. Nu sagde det ærede Medlem, der taler paa Præsternes Begne (S. Holm), at denne Bestemmelse betyder ikke Noget, den vil blive omgaaet. Jeg har den Mening, at Præsterne ikke ere saa stemme Folk; naar de faae det saa tydeligt sat frem, lade de nok være at omgaa det. Men i alt Fald er det Lovgivningsmagtens Mening, saaledes som det staaer her, og saaledes som det engang er at forstaa, at det ikke er tilladt at modtage Gaver for noget af disse Anliggender. Men hvad siger det ærede Medlems Forslag? Det ærede Medlems Forslag siger, at al Offerpligt i Kirken og al Betaling til Sognepræsten falder bort. Betaling, det vil sige Pligt til at betale for disse kirkelige Handlinger, men Gaver, som uden nogen Foranledning fra Præstens Side maatte ydes ham, er det ham ikke forment at modtage (S. Holm: Det staaer ogsaa i den ærede Ordførers Forslag!) Ja, jeg skal nok komme videre, jeg holder mig først til de enkelte Handlinger; det ærede Medlem behøver ikke at blive saa angst. Det ærede Medlem siger: Offerpligten, den pligtige Betaling, falder bort, men Gaver negtes det ikke Præsten at modtage. Det forbydes hos det ærede Medlem ikke Præsten, men det tillades ham at modtage Gaver i hver enkelt Anledning, som Daab, Mødres Indlelse, Nadver, Skriftemaal o. s. v.